

Bài 20: “Truyện Kiều ” của Nguyễn Du

I. Kiến thức cần nhớ

1. Vài nét về tác giả

- Nguyễn Du sống vào cuối thời Lê đầu thời Nguyễn. Đây là thời kì phong kiến Việt Nam rơi vào trạng thái khủng hoảng suy tàn, giai cấp thống trị thối nát, đời sống nhân dân đen tối, nhiều cuộc khởi nghĩa nông dân nổi dậy tiêu biểu là cuộc nổi dậy khởi nghĩa Tây Sơn.

- Nguyễn Du (1765 - 1820) tên chữ là Tố Như, hiệu là Thanh Hiên, quê ở Tiên Điền - Nghi Xuân - Hà Tĩnh.

- Ông sinh ra trong một gia đình đại quý tộc có thế lực bậc nhất thời bấy giờ.

- Sự nghiệp văn học: Ông để lại một di sản văn hóa lớn cho dân tộc.

+ Tác phẩm chữ Hán: *Thanh Hiên thi tập*, *Bắc hành tạp lục*, *Nam trung tạp ngâm*.

+ Tác phẩm chữ Nôm: *Đoạn trường tân thanh (Truyện Kiều)*, *Văn chiêu hồn*, *Văn tế sống hai cô gái Trường Lưu*.

2. Tác phẩm

- Dựa trên cốt truyện *Kim Vân Kiều truyện* của Thanh Tâm Tài Nhân, Nguyễn Du đã sáng tạo ra tác phẩm *Đoạn trường tân thanh*.

- Truyện Kiều gồm 3 phần:

+ Phần 1: Gặp gỡ và đính ước.

+ Phần 2: Gia biến và lưu lạc.

+ Phần 3: Đoàn tụ.

- Giá trị nội dung:

+ Giá trị hiện thực: “*Truyện Kiều*” là tác phẩm phản ánh bộ mặt tàn bạo của giai cấp thống trị và hắc ám trong xã hội phong kiến đã chà đạp lên quyền sống, quyền được mưu cầu hạnh phúc. Tác

phẩm phơi bày hiện thực nổi bất hạnh, sự đau khổ của con người đặc biệt là người phụ nữ trong xã hội cũ.

+ Giá trị nhân đạo: Nguyễn Du bộc lộ niềm cảm thông sâu sắc trước những số phận đau khổ, bị xã hội chà đạp. Ông lên án, tố cáo xã hội phong kiến chà đạp con người, đồng thời ca ngợi, trân trọng phẩm chất cao đẹp và khát vọng của họ.

- Giá trị nghệ thuật: Tác phẩm là kết tinh thành tựu nghệ thuật văn học trên các phương diện ngôn ngữ, thể loại. Với “*Truyện Kiều*”, ngôn ngữ dân tộc và thể loại thơ lục bát đạt tới đỉnh cao, nghệ thuật tự sự phát triển vượt bậc, từ nghệ thuật dẫn chuyện đến nghệ thuật miêu tả thiên nhiên, miêu tả tâm lí, khắc họa tính cách nhân vật.

II. Soạn bài

Bài 1.

Những nét chính về thời đại, gia đình, cuộc đời Nguyễn Du đã có ảnh hưởng đến sáng tác “*Truyện Kiều*”:

- Gia đình: có truyền thống văn học đã góp phần làm nên thiên tài văn học Nguyễn Du và giá trị nghệ thuật của “*Truyện Kiều*”.

- Thời đại lịch sử đầy biến động cuối thế kỉ XVIII – nửa đầu thế kỉ XIX là bức tranh xã hội sinh động được “khúc xạ” vào “*Truyện Kiều*” để làm nên giá trị hiện thực của tác phẩm.

- Cuộc đời phiêu bạt nhiều năm trên đất Bắc, ở ẩn tại quê nhà đã tạo cho Nguyễn Du một vốn sống phong phú và niềm cảm thông sâu sắc với những đau khổ của nhân dân. Đó là những ngọn nguồn rất quan trọng để làm nên giá trị nhân đạo của “*Truyện Kiều*”.

Bài 2.

Kể tóm tắt “*Truyện Kiều*”:

- Phần 1: Gặp gỡ và đính ước

+ Giới thiệu Thuý Kiều, Thuý Vân, Vương Quan, Kim Trọng

+ Trong cuộc đi chơi xuân gặp Kim Trọng, hai người đính ước thề nguyện.

- Phần 2: Gia biến và lưu lạc

+ Gia đình mắc oan, Kiều bán mình chuộc cha và em rồi bị rơi vào lầu xanh lần 1.

+ Được Thúc sinh cứu, nàng làm vợ lẽ của Thúc Sinh nhưng bị Hoạn Thư hành hạ, phải tu ở Quan Âm các rồi rơi vào lầu xanh lần thứ 2. Lần này, nàng được Từ Hải cứu rồi báo ân báo oán.

+ Kiều mắc lừa Hồ Tôn Hiến dẫn đến việc Từ Hải chết, Kiều nhảy xuống sông Tiền đường tự vẫn nhưng được cứu vớt.

- Phần 3: Đoàn tụ

Kim Trọng cất công đi tìm Thuý Kiều để nối lại duyên xưa. Nhờ gặp được sư Giác Duyên, Kim, Kiều tìm được nhau, gia đình đoàn tụ.